



z Uhřetěvesi a z Říčan

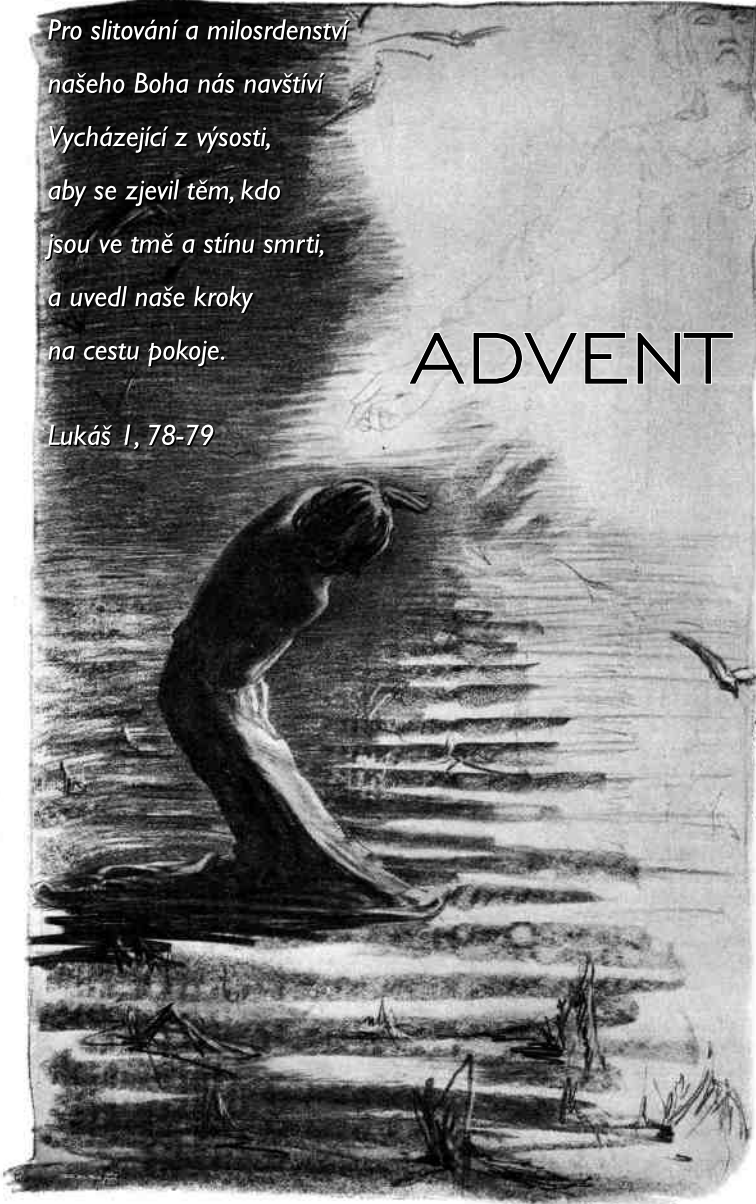
*Pro slitování a milosrdenství
našeho Boha nás navštíví*

*Vycházející z výsosti,
aby se zjevil těm, kdo
jsou ve tmě a stínu smrti,
a uvedl naše kroky
na cestu pokoje.*

Lukáš 1, 78-79

ADVENT

BYS POSVĚTY
V NÁS SVOJŠ
PODSVĚTU —



Ten, kterého vyhlížíme ...

Milí přátelé, jsme na začátku adventu, na začátku očekávání příchodu Spasitele. Je zřetelné, že tato formulace není výstižná – my přece Spasitele vyhlížíme neustále. Neustále toužíme po Boží přítomnosti v našich životech. Hledáme, když se ztrácíme v událostech kolem nás, hledáme ji, když se ztrácíme sami v sobě – radujeme se, když máme pocit, že se nám to daří, jsme nešťastní, když se nám naše hledání zdá marné. Jsme na začátku adventu, očekávání příchodu Spasitele.

V uplynulých třech měsících jsem se soustředil na studium Lukášova evangelia. A překvapilo mě, kolik prostoru dává Lukáš tématu těch, kteří jsou sami. Kterí zůstanou doma, zatímco pán odjel. Toto téma ostatně připadlo i na 1. adventní neděli. Říkáme si, že ti učedníci to měli všechno jednodušší – vždyť chodili s Ježíšem. Byli neustále v jeho přítomnosti nebo se na ni přinejmenším mohli spolehnout. A vida – Ježíš se neustále vrací k tématu nepřítomnosti, neustále klade otázku, jak se v této nepřítomnosti pána ten který správce chová. Vlastně to není úplně přesné – zajímá ho, co ovlivňovalo jednání toho kterého správce.

Když boháč z podobenství o Lazarovi (Lk 16,19-31) prosí Abrahama, aby Lazar vyřídil boháčovým bratrům, jaké hodnoty v životě mají budoucnost, odpověď je

jasná: „Neposlouchají-li Mojžíše a Proroky, nedají se přesvědčit, ani kdyby někdo vstal z mrtvých.“ Onu naši vytouženou přítomnost, zázrak, tedy dává Ježíš do uvozovek.

Jsme na začátku adventu. A my se v tomto období očekávání smíme – ohlízet. Připomínat si, že ten, jehož příchod očekáváme, již přišel. A **je s námi**. S každým nějak jinak, ale každý člověk smí vědět, že Ježíš je i s ním. A že mě posílá za druhým člověkem, aby i on mohl Ježíšovu přítomnost zažít. V této vzájemnosti, v zájmu jeden o druhého, se setkáváme s Ježíšem, Božím Synem, Spasitelem. To je zvěst společenství u stolu, která je dalším silným tématem Ježíšova příběhu. A tak tedy vyhlížejme našeho Pána a Spasitele. Je vedle nás.

Jiří Ort



Bohoslužby během Vánočních svátků

Srdečně zveme ke společnému sdílení radosti z Božího milosti během vánočních bohoslužeb. Slovem poslouží br. farář Jiří Ort.

Neděle **24.12. v 9:00** - **4. adventní bohoslužba** s dětskou slavností a představením - Uhříněves (Husova kaple)

Neděle **24.12. v 22:00** - "**půlnoční**" **bohoslužba** - Uhříněves (Husova kaple)

Pondělí **25.12. v 9:00** - **Boží hod Vánoční - bohoslužba s VP** Uhříněves (Husova kaple)

Úterý **26.12. v 11:00** - **2. svátek Vánoční - bohoslužba s VP** Říčany (Dům Senior, Komenského nám.)

Neděle **31.12. v 9:00** - **bohoslužba** - Uhříněves (Husova kaple)
v 11:00 - **bohoslužba** - Říčany (Dům Senior)

Kulturní akce v Husově kapli

Čtvrtek **7. 12. v 19:30** - Večer s hostem
 Petr Veber: **Jan Václav Stamíc**

Neděle **10. 12. v 18:30** - koncert pěveckého sdružení **Hafotet**

Pondělí **11. 12. v 19:30** - koncert pěveckého sboru **HoufTet**

Pátek **15. 12. v 19:00** - benefiční koncert pěveckého sboru **Akordum**
 (J.J.Ryba: *Česká mše vánoční*, P. Eben: *Truvérská mše*, R. Binge: *Alžbětínská serenáda*)
 vstupné dobrovolné na podporu nadačního fondu VRBA.

Středa **10. 1. v 19:30** - Večer s hostem - Daniel Hejzlar:
spolupráce CB s nemocnicí v Indii

Sobota **20. 1. v 19:30** - benefiční koncert folkrockového dua **Slávek Klecandr & Roman Dostál**
 (písň skupiny Oboroh a ze sólové tvorby)
 vstupné dobrovolné na podporu Střediska pro zrakově postižené Diakonie ČCE.

Salár - informace

Milé sestry, milí bratři, někteří naleznete v tomto čísle sborového dopisu složenkou na salár. Je na ní jako variabilní číslo uvedeno vaše číslo osobní, podle kterého slečna účetní vaši platbu identifikuje. Salár je také možné platit bankovním převodem – v takovém případě, prosím, napište své jméno a účel platby („salár“) do zprávy pro příjemce. Číslo sborového účtu je:

0289172339/0800

Ze saláru a sbírek je hrazen provoz sboru. Snažíme se, aby nešlo pouze o praktický provoz, ale i o pomoc potřebným. Podporujeme Středisko Diakonie ČCE pro zrakově postižené.

Ze získaných peněz se nepřispívá pouze na činnost sboru. Peníze se odvádí:

⇒ do personálního fondu, ze kterého jsou zatím financovány příplatky na platy farářů a částečně i pastoračních pracovníků. Postupně se z nich budou financovat platy celé.

⇒ do seniorátu přes seniorátní repartice – jde o příspěvek na činnost v oblasti církve, která spadá do Pražského seniorátu. Provoz kanceláře, personální fond za seniorátního faráře a seniorátního faráře pro mládež, setkávání v rámci seniorátu

⇒ do církve přes celocírkevní repartice – z těchto peněz se podporují celocírkevní aktivity - např. sjezd mládeže, různé kurzy – pro laiky, pro rodiny s dětmi, pro faráře, dotace provozu církevních středisek atp. Není z nich hrazen provoz ústřední církevní kanceláře – ten je hrazen z pronájmu Husova domu.

Jsem vskutku vděčný za obětavost v našem sborovém společenství, a za sebe i za staršovstvo našeho sboru velmi děkuji.

Jiří Ort



Opatov - farnost, kde jako farář působí br. Filip Boháč. Kostel vlevo, Ben dole uprostřed.

Pozdrav z vysočiny!

Vážení přátelé, sestry a bratři – AHOJ!

Před rokem jsem Vám psal do sborového dopisu o svém vikariátu v Sázavě a přilehlém panství. Tenkrát byla změna spojená s odloučením od rodných Řičan o trochu čerstvější než teď. Nicméně stále živě vzpomínám na účast v uhříněveském sboru, a jsou to většinou mé oblíbené vzpomínky.

Tentokrát Vám píšu sice opět z vysočiny, ale něco se změnilo. Nejsem vikář, ale farář. Nakonec jsem při výběru budoucího působiště kývl na nabídku vysočinského seniora Honzy Keřkovského. A tak jsem teď na půl úvazku farářem pro vesnický sbor v Opatově, a na druhou polovinu seniorátní farář pro horácko. Nezměnilo se časové pásmo, ani zima, ani specifické nářečí.

Opatov je mikrosbor, ležící asi 650 metrů nad mořem v lůně „vysočinských karpát.“ Asi 20 let zde nepůsobil farář, a byli tak mnoho let administrovani. Je to devadesátipětihlavá saň, jejíž hlavy se ovšem velmi dobře snášejí, rády si spolu povídají a podnikají pěkné akce. Z počátku jsem měl zmatek v rozpoznávání farníků a běžných občanů, protože sbor je s obcí velmi úzce propojen. Místní jsou rádi, že je sbor po tolika letech obsazen – byť trochu excentrickým – farářem. Jako dědictví po předchozích obyvatelích fary mi připadl šestiletý labrador Ben, který mi dělá živou společnost. Je to velké štěně, umí jódlovat, a díky svému specifickému pohybu získal v místní hospodě přezdívku „točící se pes.“

Náplň mé „seniorátní“ práce většinou tvoří účast na setkávání jihlavského sboru. S Honzou Keřkovským tak provádíme hodiny náboženství pro děti, mládež, biblické hodiny, katecheze dospělých a setkání pokročilých tříčátníků. Speciální činností jsou pak

hodiny religionistiky, kterou učím na jihlavském gymnáziu ve velmi... velmi ranních hodinách. První dvě neděle měsíce kážu většinou v Opatově, jednu další neděli v Jihlavě, a zbytek je vydělen pro další horácké sbory (kdo dřív zavolá...).

Do „farářiny“ zatím pořád vplouvám, a zjišťuji kolik drobných sérií úkolů by měl farář vykonávat. O našich farářích se říká, že bývají popletové a zapomínají na drobné věci – no, teď když už se v tom pohybuji sám, vám povím, že je vážně velký kumšt udržet v hlavě byť 80% toho, co bych jako farář udělat chtěl a měl. Je toho spoustu co nestíhám, co bych měl a chtěl rozjet, a při tom všem se cítím kvalitně vytížen.

První patro fary se snažím uzpůsobit jako hostovské komnaty, aby se tu mohly konat různé mládežnické či jiné akce. Čímžto chci říci, že jsou vám dveře Opatova vždy otevřené (V tuto chvíli je nahoře zhruba 12 míst k přespání)

Rád bych aby přání nezněla jako ohraná klíše, ale nevím, jak to udělat. A tak Vám upřímně přeji fajn prožití adventního času. Rád bych, abychom všichni našli sílu, a zkusili si zpřítomnit, co toto období liturgického roku znamená – ještě než se spustí každoroční vánoční šilenství se stromky atp.

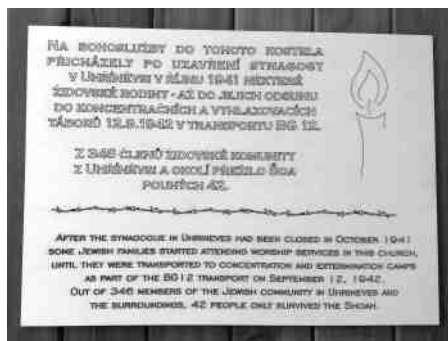
V dokonalé úctě, Váš *Filip Boháč*

PS: Bylo moc fajn vidět zástupce uhříněveského sboru na mé instalaci, všem moc děkuji.

PPS: Můj nehynoucí vděk patří Martinu Časarovi, který mě velmi obětavě stěhoval před rokem do Sázavy, i letos do Opatova.

Pamětní deska v Husově kapli

VELKÝ A VROUČÍ DÍK patří staršovstvu našeho farního sboru. Všichni členové dokázali při svých rodinných a profesních povinnostech dodržet termín. Bylo schváleno umístit v kapli pamětní desku připomínající dobu, kdy židovské rodiny díky statečnosti faráře Jiřího Petříka mohly navštěvovat naše bohoslužby. Bratr Šulák vytvořil vkusné umělecké dílo, které barevně krásně ladí s kamennou deskou i s dřevěným sloupem. Text je napsán zajímavým



písmem, jiným v češtině a jiným anglicky. Deska je umístěna na levé straně při vstupu do modlitebny. Ze srdce též děkuji br. Bargárovi za vhodné umístění a instalaci označení, kde vzpomínané rodiny sedávaly. Nad lavicí visí mírová holubička z Jeruzaléma, dárek od rodiny Rezkovy z Haify.

Ludmila Votavová

Biblická a modlitební setkání

Od nového roku vás opět zveme na biblické hodiny v našem sboru a v rodinách. Konají se vždy **v úterý od 20:00**, konkrétní informace budou upřesněny vždy v ohláškách na bohoslužbách předcházející neděle.

1. **úterý** v měsíci - Biblická hodina **na kruchtě Husovy kaple, Uhříněves**
2. a 4. **úterý** v měsíci - Biblické hodiny v mladých rodinách
3. **úterý** v měsíci - Biblická hodina **u Trkovských, Říčany**

O vědě, víře a hvězdách s br. René Hudcem

Cítím se zcela a naprosto nekompetentní k tomu, abych tu psal o večeru s hostem na toto téma. Zároveň mě však přednášející svým přístupem natolik uchvátíl, že se toho odvážím. RNDr. René Hudec totiž své povídání pojal do jisté míry jako osobní vyznání. A právě to mě velice oslovilo.

Již v úvodu sborového dopisu jsem psal o našem vyhlížení Boží přítomnosti v našich životech. Nabídl jsem svoje vnímání. A totéž, ze svého úhlu pohledu, nabídl bratr Hudec. Z úhlu pohledu vědce, který se celý život zabývá astronomií, před námi otevřel svůj svět víry. „Bereme to, co je kolem nás za běžné, ač to ve vesmíru běžné není. Není to zdánlivě běžné kolem nás na naší Zemi důkazem Boží velikosti?“ To podtrhl poukazem na zrod života, kdy nám

připomněl, jak zázračný je vývoj plodu a narození člověka.

Celým večerem nás pak toto vědomí nesamozřejmosti a vděčnosti provázelo. Obdivovali jsme snímky z vesmíru – jednotlivé planety, u některých i záběry jejich povrchu, okouzly nás supernovy, prstence kolem některých planet. Naslouchali jsme vysvětlení teorie Velkého třesku, vzniku „ocasu“ u komet nebo fungování Slunce a jeho vývoj.

Bratr Hudec zakončil své povídání citátem, který byl shrnutím jeho vyznání. Vyznání, za nějž jsme mu velice vděční.

„Nebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou.“ Ž 19,2

Jiří Ort



František Bílek: Otcě náš, 1901, titulní list; litografie.

Zdeněk Zaccpal: *Překonat dědictví Bílé hory*

Porážka vojska českých stavů na Bílé Hoře 8. listopadu 1620 byla po mnoho generací považována za národní tragédii. Po roce 1989 se vynořilo mnoho publicistů a umělců, kteří ji jako „neštěstí bez míry a hranic“ neberou a naopak viní české stavy, že povstali proti své legitimní královské moci v roce 1618. Jiní tvrdí, že ona porážka a vítězství katolické strany vlastně zachránily český národ před poněmčením či vyhynutím. Další, někdy i ti samí, uvádějí, že ona rakouská říše vlastně nebyla tak špatná, že tam prý kvetla kultura, ba že tato země měla být Vídní nadále ovládána, někteří by se nejraději i poněmčili.

Zkusme pro tentokrát dle slov Písma jít dvě míle s tím, kdo člověka nutí pouze k míli jedné. Zkusme dovést argumenty těchto lidí do důsledků. Podívejme se na jejich skryté předpoklady. A sledujme, zda jsou jejich postoje opravdu bezsporné.

Legitimní bývala svoboda a dělba moci

Výchozím a legitimním politickým zřízením před Bílou horou ještě nebyl absolutismus, systém, v němž by si král vládl neomezeně sám, a poddaní by jej museli beze slova poslouchat. Do Bílé Hory si česká knížata a králové nemohli dovolit vládnout absolutisticky již proto, že neměli zas až tak velkou moc. Kromě nich měly v politice co rozhodovat dvorské a krájské sjezdy, později zemské sněmy. Ani sám Karel IV. nebyl s to prosadit svůj zákoník Majestas Carolina proti jejich vůli a musel vyhovovat. Naše země moderní demokracii sice nebyla, avšak sám král musel dodržovat jistá pravidla. Ony zemské sněmy volily novou dynastii, schvalovaly daně a zemskou hotovost. Jejich váha byla posílena reformací, po a díky níž se v jejich rámci mohli na vysoké politice podílet i příslušníci nižších vrstev – rytíři a měšťané.

Přední právník své doby, Viktorin Kornelius ze Všehrd, již v 90. letech 15.

století se zřejmým zadostiučiněním bere vztah krále a společnosti v českém státě jako společenskou smlouvu. To jest, již v 15. století dle Všehrdovy koncepce nepanoval král z Boží milosti. Dle jeho slov si země sama krále volí, není od něj žádnými penězi koupěna a jen dobrovolně je mu poddána: Král musí činit přísahu jí a je povinen spravovat zemi „ne jakž by on chtěl, než vedlé svobod a práv té země starodávnic. To jest: výkonná moc krále je dle Všehrda omezena celkem starých tradic země, kam patří jak zemské sněmy, tak právní řád, daný starými zvyklostmi a precedenty, které mají být průhledné a širšímu publiku známé. Smlouva mezi zemí a suverénem je poměrně rovnoprávná a postavení země silnější než leckde jinde. Král si dokonce nemůže jen tak beze všeho určovat své nástupce.

Krom mnohem dříve zavedené praxe náboženské tolerance pro každého jednotlivce, posílené takzvaným Kutnohorským smírem, uzavřeným roku 1485, platil od roku 1609 i Rudolfův majestát, který zněl jasně: *jestliže by chtěli víceji chrámův nebo kostelův k boží službě aneb také školy pro vyučování mládeže vystavěti dáti a v tom poroučeti ráčíme, aby každá strana náboženství své volně prosazovala, kněžstvi svými se řídila a spravovala. Také města, městečka i sedlský lid nemá od svého náboženství odtiskován býti. A proti tomu vejš dotčenému náboženství nic, takového, což by nejmenší překážku učiniti mohlo. Od nás, dědicův našich i budoucích králův českých přijmáno býti nemá.* Porušovat tuto legitimitu začala ta strana, která dala zbořit protestantský kostel v Hrobu, pokoušela se uzavřít kostel v Broumově, ty, kteří si na tyhle zákroky stěžovali, uvěznila a posilovala moc zemského kancléře a cenzury.

Pokud se Radomír Malý a další stoupenci habsbursko-jezuitské „re-

katolizace“ Čechů dovolávají zásady *Cuius regio, eius religio*, čili ‚čí země (panství), toho víra‘, přehlížejí, že ta platila ne u nás, ale zejména v poreformačním Německu, i když ani tam ne všude: například Norimberk svým lidem náboženskou svobodu dopřával. Svobodomyšlný člověk jen žasne, proč se vůbec kdo, zvláště Čech, dovolává něčeho, co ze své podstaty obnáší duchovní násilí. U nás přece vlády daleko humánnější poměry, tato země co do tolerance předběhla svou dobu zhruba o několik stovek let.

Mnozí z těch, kteří považují stavovské povstání z roku 1618 za nelegitimní, se rádi považují za „konzervativce.“ „Konzervatismus“ však hlásá nezczizitelnost majetku a tudíž těžko obhájí zabavení majetku rodin 27 vůdců stavovského odboje, popravených na Staroměstském náměstí 21. června 1621.

Takovou konfiskaci navíc zapovídalo takzvané Matyášovo privilegium, vydané roku 1610. Z konzervativního pohledu je ještě nepřijatelnější konfiskace a rozdání či prodání tři čtvrtin veškerého majetku Čechů pod cenou či přenechání namnoze cizincům či římskokatolické církvi, zejména když valná část o majetek připravených či přímo usmrčených se do povstání ani nezapojila! Konzervativce by neměl schvalovat výměnu oběživa v roce 1622, která ozebračila i ty, jimž majetek zkonfiskován nebyl, ale neměli ty správné konexe, energii a drzé čelo. Přitom slovy historika Petra Hory-Hořejše se v příslušném konsorciu nesešli bezúhonní vysocí státní hodnostáři, ale skupina mafiánů, kteří vědomě a programově uskutečňovali finanční podvody a machinace neuvěřitelného rozsahu, aniž je za to kdy stihl přiměřený trest.

Když ke konzervativcům patří úcta ke starým institucím a odpor proti jejich účelové likvidaci, je podivné, že jich nyní tolik mlčí a nerozhořčuje se nad tím že Habsburkové zlikvidovali do oné doby relativní svobodu a nezávislost zemských sněmů. S programovou

úctou ke starým institucím, zejména církvím, by jim také měla vadit pobělohorská likvidace až 200 let starých církví a následovná habsbursko-jezuitská rekatolizace s téměř stošedesátiletým usmrcováním evangeliků za jejich názory. A zvláštní zalíbení by měl konzervativce projevovat ke zvykovému právu, zrušenému brzy na to roku 1627, které bylo navíc spoluutvářeno i předreformační historií země. To u nás do oné doby fungovalo a obdobně jako Common Law v Anglii do velké míry zabraňovalo účelovému zneužívání moci.

Germanizace, rekatolizace, pálení knih

Historik umění Pavel Kalina tvrdí, že bitva na Bílé hoře zachránila střední Evropu před chaosem a že pro české země bělohorská bitva byla spíš vítězstvím než porážkou. A Jan Ziegler v článku Zbořme mýty! Bílá hora Čechy zachránila! uvádí, že germanizace se nekonala.

I když odhlédneme od národně uvědomělých evangelických exulantů Komenského, Stránského a Skály, i sám katolík a jezuita Bohuslav Balbín dosvědčuje, že před pobělohorskou germanizací *po česku mluvila ... celá země česká (mimo malé území loketské)*. Připustíme, že německá osídlení se dala najít i jinde, avšak před Bílou Horou zaujímal mnohem menší rozsah než později v osmnáctém a devatenáctém století. Dnes se běžně neuvádí, že většina území „Sudet“ byla v historii delší dobu česká než německá. „Zrovnoprávnění“ češtiny s němčinou bylo naplněno tak, že se v následujících staletích na úřadech člověk často česky nedomluvil. Samo Obnovené zřízení zemské, (1627 / 1628), se vrchnost ani neobtěžovala celé přeložit z němčiny do češtiny. Později dominovala na vyšších školách vedle latiny němčina a na první univerzitě v zemi byly milostivě vyhrazeny některé druhořadé prostory pro vyučování českým jazykem až v roce 1882

Odvolává-li se dnes katolická strana na 14 mučedníků z roku 1611 a umučení dnes již svatého Jana Sarkandra, aniž by přitom dávala na druhou stranu vah ty tisíce evangelíků, kteří, aniž se bránili, byli v téže době jednorázově vyvražděni v některých městech habsbursko-katolickou soldateskou, je to k smíchu či pláči. Není-li rozpoutávání válek se statistici obětí, dragonády proti bezbranným nekatolickým vesničanům a pálení statisiců nekatolických či příliš svobodomyšlných knih chaosem, tím méně je jím 20. století. Alespoň u nás si vyžádaly moderní totalitní diktatury obětí řádově i proporčně méně. Alespoň neumenšily počet Čechů o několik desítek procent, jako vojska Habsburků, která přímo či nepřímo početně i proporčně český národ decimovala. Nemluvě o jistém podílu rakousko-uherského císaře Franze Josefa I a jeho kamarily na rozpoutání 1. světové války, která právě moderní totalitní režimy zrodila.

Kde skončilo svobodné myšlení?

Jan Ziegler obdobně jako mnozí další pokračuje, že v pobělohorské éře naopak „vzniklo mnoho vynikajících českých literárních děl. Nastal rozkvět barokní kultury.“ Pod barokní kulturou totiž on, Radomír Malý a jiní dnes rozumí stavbu kostelů, paláců pro novou vrchnost, hudbu v kostelích a na zámcích, katolické básně. Ano, dobrá, je to pěkné ale podobné žánry se rozvíjely v oné době po takřka celé Evropě i Latinské Americe. Rozkvětem kultury a velkými stavbami se dají obhájit téměř všechny režimy. K vynikajícím vědeckým objevům docházelo a skvělá umělecká díla vznikala i v Sovětském svazu: hudba Prokofjeva, Chačaturjana, Šostakoviče, Tarkovského filmy. Pravda, někomu se líbí více baroko lépe než sorela, i když ta má dnes také řadu příznivců. Režimů, které se Zieglerovým způsobem obhájit nedají, je pomálu. Dá se leda připustit, že kultura ještě menší prostor než u nás po roce 1620 dostala za Pol Pota v Kambodži, za Idiho Amina v Ugandě, Maciase Nguemy v Rovníkové Guineji

a Jeana Bedela Bokassy, prezidenta a pak císaře ve Střední Africe.

Ziegler a jemu podobní ovšem obcházejí celkový kontext. Plnohodnotný rozvoj kultury si vyžaduje mnohem větší míru myšlenkové svobody a prostor pro více žánrů, než u nás umožňovali Habsburkové a jezuité po roce 1620. Zaměříme-li se jen na Evropu, přes barok do osvícenství se nejmarkantněji rozvíjely ty země, kde vládla náboženská svoboda. To jest v Nizozemí, pak do jisté míry v Británii, některých místech dnešního Německa, Polska, Rumunska, Uher. Ta s sebou nesla v oněch dobách i svobodu myšlenkovou. Zejména v onom Nizozemí a později ve Skotsku a v Anglii se rozvíjelo nejpokročilejší hospodářství. Svobodný trh tam umožnil vznik nových společenských idejí, technologií, umožnil tolik vědeckých i lékařských objevů a technických vynálezů, že plní učebnice dějin vědy a žádný formát novinového článku je neobsaáhne. Tamtéž ovšem také kvetla a rozvíjela se stěžejní kultura. Kdo by neznal nizozemské mistry Rembrandta, Franse Halse, Vermeera, kdo by neznal Shakespeara, britské portrétisty, filozofy empirismu a zdravého rozumu.

Některé další země se náboženská svobodě sice netěšily, avšak dopřávaly alespoň větší míru svobody umění v širším smyslu, filosofii, vědám, divadlu. Což zhruba platilo pro všechny další země protestantské (ve Skandinávii, některé části Německa), kde také působil i nový reformační étos práce. Zatímco Sever se nacházel do reformace spíše na periferii Evropy, teprve následující renesanční a ještě více barokní období je zváno v Dánsku obdobím vědy. Byť v těchto jednotlivých zemích čítala tamní populace spíše jen stovky tisíc než milióny lidí, právě tam a právě ona doba zrodila hvězdné osobnosti, velké postavy hvězdáře Tychona Braheho, hvězdáře a fyzika Ole Rømera. Tvůrce zoologického a botanického názvosloví Carla Linného, fyzika Celsia, stále

hrané komedie Ludviga Holberga. Právě za renesance a ještě více v baroku se v severských zemích sbíraly naplně staroseverské spisy i lidové balady, což u nás v téže míře probíhalo až v 19. století. Převratné práce filosofa Kierkegaarda, pohádkáře Andersena, vynálezce telegrafu Ørstedta, botanika Lunda a dalších v Dánsku spadají sice do pozdější doby, až do první půle 19. století, byly však umožněny dlouhou, reformací, renesancí a barokem zahájenou tradicí. Umění a vědám ovšem dopřávaly více prostoru i některé země katolické: Francie, některá severoitalská města, ale i Neapolské království - právě tam stále stojí nejstarší operní budova Evropy (1737). I v Neapoli mohli působit originální myslitelé Bernardino Telesio, Cesare Beccaria, Giambattista Vico.

A co u nás? Zkusme na onu dobu aplikovat citační index, světový vliv a proslulost. Kterí myšlenkově novátorští a tvůrčí Češi mohli po Bílé Hoře působit a stát se světovými hvězdami po roce 1620 za dominance jezuitů ve školství? Pedagog a myslitel Jan Amos Komenský – ale tomu hrozilo nebezpečí života, musel se skrývat a brzy opustit vlast. Rytec a grafik Václav Hollar – ale ten se jako taktéž náboženský exulant dopracoval slávy až v Londýně. Nezapomeňme ani na dřívější německé luteránské horní a jiné odborníky ani na hvězdáře a matematika Johannese Keplera. Ten také mohl pracovat ještě díky českému právnímu pořádku a infrastruktúře po Praze a okolí, zato po Bílé hoře působit v zemi více nemohl, i když chtěl.

Polistopadový Stockholmský syndrom

Trebaže velká říše již dodýchávala, rakouská cenzura se stále činila. Zabavovala nejen politické pamflety, ale třeba i klasické, tehdy již 116 let staré dílo politické filosofie Věk rozumu od Thomase Paina. Když byly v roce 1911 toutéž cenzurou odstraněny některé pasáže tehdejšího překladu Kierkegaardova Okamžiku, největší český kritik F. X. Šalda si povzdechl:

Konfiskovat argumentaci světového myslitele, rvát listy z knihy, která je arcidílem světové literatury, která se čte a prodává bez závad v zemi, v níž vznikla a proti jejímuž státu je namířena, – ano, to je Rakousko! ... Takové věci, jako jest konfiskace Kierkegaarda, jsou možné dnes již jen v Rusku a Rakousku – nikde jinde v Evropě.

Proč je jen u nás stále tolik zastánců Habsburků? Po staletích cizího útlaku i po dvou okupacích ve 20. století nevolník nevolníkem zůstává. Stále u nás funguje takzvaný Stockholmský syndrom, čili emoční a afektivní závislost oběti na osobě jejího vlastního násilníka či únosce. Rukojmí se k všeobecnému překvapení ztotožní s pachatelem, s násilníkem, zatímco toho, kdo jej chce osvobodit, považuje za nepřítele. A když násilník působí na tři sta let, vyhání opakovaně statisíce Čechů do válek za setrvání své vlastní dynastie v rakouských palácích a připraví je o plnohodnotný kulturní vývoj baroka a klasicismu, tím více mu potomci jeho nevolníků poklonují.

Ovšem před cizinci polistopadové sebe-mrškačství a neschopnost zvládnout vlastní suverenitu znamená větší hanbu než zpackaná revolta, cizí nadvláda a vojenské porážky v minulosti.

Budoucnost je otevřená

Běžní nostalgici po Rakousku-Uhersku, kteří by nejraději zlikvidovali veškeré tradice české suverenity po roce 1918, se dívají na dějiny bezděčně či záměrně takovým měřítkem, jehož poměrně malý rozsah umožňuje novinový formát a míra rozlišení není relevantní k zodpovězení daného složitějšího problému. Což jim pak umožňuje skutečnosti, nepasující do jejich schématu, snadno smést ze stolu. Typickým příkladem je běžné spílání spisovateli Aloisi Jiráskovi v tisku. Přehlížejí jeho plastické a ne zcela černobíle zobrazování doby protireformace. Považují jej za tvůrce hesla „Temno“ a jeho spisy blíže neanalyzují, obdobně jako normalizátoři po roce 1968 nezpřístupňovali originální texty

jimi samotnými „kritizované“ „buržoazní filosofie.“

A filosofové ve své většině (čest výjimkám) k celkové analýze dějin moc nepřispívají. Zejména po roce 1989 se bohužel zabývají velice speciálními problémy a odhlížíjí od celku. To je ale dnes do značné míry problémem světovým, problémem nejenom valné části „fenomenologů“, ale i mnoha omezených specialistů „analytické filosofie“. Pak ale snadno dochází k situaci, před níž varoval již Karel Havlíček Borovský, že totiž *člověk obyčejně si nevíšmá toho, v čem je, a nepozoruje nic z toho, co se ustavičně okolo něho plete.*

Tomáš Halík tvrdí, že češství bez uvědomělého evropanství je zatuchlý provincionalismus. Máme se pryč účastnit procesu evropské integrace. Izolacionismus od srdcových zemí Unie by pro nás byl podle něj politickou a kulturní sebevraždou – znamenal by vydat se do mocenské sféry Putinova Ruska. Obdobně škodlivou roli hrají politická hesla typu „Doleva nebo s Klausem“. Tito lidé obvykle stavějí veřejnost před dvě alternativy a tu, která jim nevyhovuje, formulují tak, že předem vědí, že ji jejich vybrané obecnostvno odmítne a bude nakonec nuceno přijmout tu jejich i s chlupy. Jsou to typické příklady primitivního binárního myšlení, které lidem omezuje obzor a zakrývá, že budoucnost je otevřená a před námi je mnoho nejen teoreticky, nýbrž i reálně uskutečnitelných možností, mnoho cest. Zakrývají mimo jiné, že existují jiné, prosperující a svobodné národy, a to i mimo Evropu.

Dnes je proto zapotřebí jít hlouběji než naši současní demagogové a studovat ty myslitele, kteří ony stereotypy binárního myšlení zpochybňují. Teoretická gender diference Luce Irigaray kritizuje západní logiku, která upřednostňuje právě takověto binární opozice a struktury dvouhodnotové nad strukturami trojhodnotovými anebo vícehodnotovými. Dle Jacquese

Derridy je třeba zacházet s binárními opozicemi v celkovém kontextu, promýšlet je, reflektovat a uvolnit jejich vývojem nebo někým zafixovanou hierarchii. Je třeba vystavit se jinakosti, jiné stránce zkušenosti, která byla doposud přehlížena kvůli dosavadní iluzi pravdy jakožto sebeobsažené a sebepostačující přítomnosti. Cokoli z toho, co bylo myšleno, může být promyšleno znovu. Je třeba vyhnout se po vzoru Ludwiga Wittgensteina lacinému zobecňování a vysvětlování dějin a lidské civilizace příliš malým počtem primitivních zákonů, vyhnout se opovrhlivému postoji vůči jednotlivinám a spleteť vůči jejich rozmanitým aspektům.

A co takhle požadavky na myšlení formulovat obecněji? V logice jsme se někteří učili správnému vyvozování z předpokladů a vyhýbání se protimluvu, kontradikci. Dobrá, ale to nestačí. Demagogy dost snadno odstavíme na okraj rozšířením logiky. Odstraňujeme tedy i umělé překážky myšlení, pěstujeme praktickou schopnost se vypořádávat se jsoucný a bytostmi, s nimiž se setkáme, odečítáme pečlivě a poctivě a za pravdu považujeme to, co je, a ne to, co není, seznamujeme se s různými hledisky a úhly pohledu na věci, s rozmanitostí typů a forem diskursu a užijeme pokud možno jednoduché nástroje a postupy myšlení. Cvičme se ve správné a přesné argumentaci.

Dobrodiní nezávislosti

Krom oněch neblahých důsledků nadvlády Vídne v nás je silným argumentem pro státní nezávislost a odmítnutí návodů rádoby křísitelů starého Rakouska zkušenost, že politika i vztahy s jinými zeměmi se vyvinuly a fungují lépe právě v těch zemích, které prošly reformací, které využily příležitost danou historií, vládly si samy a státní suverenitě těší již na stovky let. V Evropě to jsou zejména případy Spojeného království, Dánska a Švýcarska. Dle Mahátmy Gándhiho je svarádž [sebevláda] schopnost

vládnout sobě samému. Každý ji má na dlani a musí ji ovládnout sám před tím, než ji může nabízet druhým. Což se zúročí jak u jogína Gándhího typu, tak v životě národů. Mimo bezpečnostních záruk, které dnes nelze řešit bez spolupráce se zahraničím, je plnohodnotný rozvoj nejen národa jako celku, ale i jednotlivců bez ohledu na jejich vlastenecké či naopak kosmopolitní postoje téměř vždy uskutečnitelný jen ve vlastním státě, přesněji řečeno ve státě, v němž jazyk toho kterého občana není považován za druhořadou věc.

V suverénní zemi se totiž lidé mohou rychleji a bezprostředněji poučit z vlastních chyb a mohou snadněji pohnat ke zodpovědnosti politiky na úřadech a institucích domácích, které na rozdíl od institucí „unijních“ sami znají. Osobnost politika vyroste lépe při tvůrčím hospodaření na vlastním než při „čerpání unijních dotací.“ Dobrovolné podřízování se často škodlivým či

nesmyslným instrukcím Bruselu, Říma, Vídně či Berlína není úctyhodnější, než dnes kritizovaná přítulnost k Moskvě a Pekingu. Znamená namísto procvičování vlastního svalstva nechat zafačovat vlastní tělo a postupně ochabnout. Nepoddajnost naopak uchovává vlastní páteř a morální síly.

Teprve odkázáním na sebe a vystavením se světu se lidé a národy učí sami lépe vládnout, během střídání generací mohou bezprostředněji nabírat politické zkušenosti, zlepšovat se a vzájemně se ctít. Zkrátka – a slovy Alexise de Tocqueville: *Nic neplodí více zázraků než umění být svobodný, avšak není nic nesnadnějšího, než se naučit svobodě, která se obvykle rodí uprostřed bouří, obtížně se ustavuje mezi občanskými nesváry a teprve až zestárne, se pak dají poznat její dobrodiní.*

Zdeněk Zecpal



František Bílek: Podobenství velkého Západu Čechů, 1898, NG v Praze.

Moničiny recepty (4/2017): Nutelový dort

Jistě mezi námi není nikdo, kdo by odolal těmto dobrůtkám.. Nugeta i nutela, neboli oříškově-čokoládové hříšně pokušení evokující nostalgické vzpomínky mého dětství, kdy jsme lžičkou vyjídali malou misticčku této lahůdky. Pro tyto vzpomínky jednou za čas upeču dort - kde hlavní ingrediencí je zrovna tento pamlssek. A nemusí být ani Vánoce. Ale k Vánocím patří sladké, čokoláda, ořechy a proto jsem tentokrát zvolila tento rychlý recept.

Ingredience

Suroviny jsou na malou dortovou formu (cca 20 cm v průměru), na velikou vše vynásobíme dvěma :)

- 110g hladké mouky
- 50g cukru krupice
- 45g másla
- 1/5 kypřícího prášku
- 10g kakaa
- 2 žloutky
- kapka oleje extra virgin
- špetka soli
- 150g nutelly
- 50g hořké čokolády na vaření
- 100ml šlehačkové smetany a kapku na bílou polevu
- 100ml mléka
- 1 vejce
- bílá čokoláda (tabulka)

Postup

1. Z uvedených ingrediencí vypracujeme těsto, které necháme půl hodiny odležet ve fólii v lednici.
2. Formu vymažeme tukem.
3. Těstem vyložíme formu a pořádně natlačíme i po stranách. (alespoň do výšky poloviny formy)
4. Ve vodní lázni rozpustíme nutellu, čokoládu, mléko a smetanu.
5. Necháme vychladit venku nebo v lednici.
6. Přidáme jedno vajíčko a metličkou zašleháme. Můžeme kápnout trošku rumu pro vánoční aroma :) Fantazii se meze nekladou a klidně přihodte co máte rádi, třeba špetku skořice ;)
7. Pečeme na 175 stupňů asi 30 min.
8. Necháme vychladit
9. Rozpustíme ve vodní lázni bílou čokoládu s trochou šlehačkové smetany anebo použijeme rovnou bílou polevu kterou lze snadno sehnat.
10. Pro největší mlsouny ještě přidáme kopeček šlehačky až budeme servírovat.

Krásné vánoční svátky přeje

Monika s rodinou.

F. Bílek: Otče náš

Na závěr bych rád věnoval pozornost obdivuhodnému knižnímu a ilustrátorskému dílu Františka Bílka. Stejně jako u jeho prací sochařských, jedná se také v tomto případě o témata hluboce duchovní. Ať už máme na mysli ilustrace knih jeho oblíbenců, v prvé řadě Otokara Březiny (např. *Ruce*, 1901) a Jakuba Demla (*Česno*, 1924; *Šlépěje*, 1917; *Miriam*, 1916; a další), pozoruhodné jsou ilustrace *Románu o věrném přátelství Amise a Amila* (1899) J. Zeyera, či jeho spolupráci s umělci kolem Katolické moderny a časopisu *Nový život*. Bílek se zejména od počátku Světové války intenzivně věnoval osobnostem české reformace. Stojí mimo jiné za výtvarnou podobou knižní edice Špalíček, vydávané v letech 1926-32 v níž celkem vyšlo 9 svazků (svým formátem upomínají na miniaturní tisky pašované do Čech po třicetileté válce): *Kšaft*, *Kancionál* a *Listové do nebe* J. A. Komenského, Husova *Dcerka*, Blahoslavův *Spis o zraku* a *O původu Jednoty bratrské*, Štítného *Knížky o hospodáři*, Chelčického *Dva traktáty*, a tzv. *Husitský zpěvník*.

Tím nejhodnotnějším jsou však autorské knihy, zejména tři velká díla, vyjadřující Bílkovy životní intence: *Stavba budoucího chrámu v nás* (1908) je otevřenou výpovědí o autorových představách o smyslu života a umění jako reakci na Boží oslovení (viz SD 3/2017). Grafický cyklus *Cesta* (1909) vyjadřuje ideu biblické (ačkoliv obsahuje i východní náboženské motivy!) cesty člověka

na zemi v podobě soch velkých postav duchovní historie - Rama, Krišna, Hermes, Mojžíš, proroci, Orfeus, Pythagoras, Platon, Ježíš, většinu z nich Bílek později uskutečnil. V tomto smyslu je obdivuhodné, že celý svůj život vědomně naplňoval duchovní poslání, které přijal. Neprocházel tvůrčími krizemi, jeho dílo prýstilo ze srdce naplněného vděčností a pokornou bází, Bílek není jen "věřící", vychází z vlastních hluboce vcitěných a prožívaných mystických prožitků a doteků milosti, a cítí se povolán, aby hovořil (tj. tvořil), aby zvěstoval.

Dílem mně osobně nejdražším je *Otče náš* (1901). Tato výtvarná modlitba má podobu 16 reprodukcí kreseb a sochařských prací a sedmi litografií, které zpodobňují sedm proseb, v nichž se modlí každý duchovní smysl (uvědomění, pocit, poznání, zrak, sluch, čich, chuť) zvláště: „*Je Otčenáš Páně sedm modliteb: Prvá nás k božství našemu probouzí, druhá smutný stav nás uvědomuje, třetí (vidíme, když opona chrámová roztrhla se), čtvrtá (slyšíme, co lotří s Pánem ukřižovaní), pátá (chutná Tvoje vůle drsně jedinností svou), šestá (sladkým jhem Tvá vůle stane se) východiško z něho hledá a nalézá k pravému životu vedoucí, a sedmá je pravého našeho života plod - Syn člověka.*“ Cyklus je výpovědí ideje, které podřídil svůj život i výtvarnou práci, hlubokého přesvědčení, že podstatný je jedině **osobní vztah člověka k Bohu a cesta člověka ke Kristu.**

Miroslav Šulák

Josef Kainar: *Ve vedleším domě*

*A třeba právě ve vedleším domě
dějou se věci
skoro zázračný.*

*Jeden tam hlínu jako chleba hněte
a vemlouvá se špachtlí
přímo do zvířete
reliéfu, kterej nesmí schnout
ve žhavým vzduchu
vršovické půdy.*

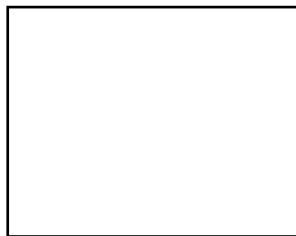
*A jinej počítá, co tane nad mračny,
počítá záření, který jsou napřed rudý,
nežli se rozpadnou,
a to je jiná věc než chirurgický případ,
o kterým nerad, hrozně nerad mluví
ten s brejličkama sůvy,
o poschodí níž,
co slýchávám ho, jak si myje ruce.
Ze zvyku doktorskýho,
celý hodiny.
Vodovod zpívá, že von je tak sám.*

*A pod ním bydlí jedna mladá ženská,
a z tý se mládencům
až v očích stmívá.*

*A právě vona nemá příležitost,
a vůbec nemá ke komu být něžná,
a umí chodit,
jak se kdysi psaly
klínovým písmem přísný zákony
do desek hliněnejch, a co je jí to platno,
že mládencům se vod ní
v očích zatmívá,
když ona umírá v tý kráse zaživa.*

*A třeba právě za vedlejší stěnou
dějou se lidi, který by ti dali
ze sebe pül,
jen umět zaklepat,
ach jenom dověst malinko mít rád,
aby to nebylo
jako hra na ozvěnu,
to na ozvěnu pana hlupáka,
co do starejch skal šťastně huláká,
že on je on,
a když se mu zvuk vrátí,
je celej bez sebe,
a zajde na pivo.*

*Jen umět klepat na lidi,
A stěnám naslouchati.*



Farní sbor ČCE v Uhříněvsi a v Říčanech

telefon: 211 222 198

mobil: 607 886 447

<http://uhrineves.evangnet.cz/>

redakční e-mail: mirasul789@gmail.com